

[Edvard Sørensen.]

ninger, man i Landbokkommissionen har gjort over dette Forhold; det har sikkert været den Baggrund, paa hvilken man har arbejdet med Sagen, men hvad der saa har bevirket, at man nu i August-Maaned afgav Indstilling til Ministeren om en varig Ordning; ja, det skal jeg selvfølgelig lade staa hen. Enhver kan jo have sine egne Tanker om Aarsagen dertil. Aarsagen skulde vel ikke være, at vi den Gang stod umiddelbart foran Landstingsvalget?

Men jeg vilde have fundet det rigtigt, om Landbokkommissionens Flertal samtidig havde foreslaaet en lignende Ordning for de øvrige Husmænd og ikke var mødt med en Særlovgivning for en mindre Del af Husmændene. Det, der oprindeligt var Formaalet med Kommissionens Arbejde paa det Omraade, altsaa med Hensyn til Foranstaltninger til Hjælp for de dygtige Statshusmænd, der uden egen Skyld var kommet i Vanskeligheder, vilde sikkert have kunnet være naaet ad andre Veje end de foreslaaede, og da den højtærede Landbrugsminister i sin Fremsettelsestale var inde paa at udtale Velvillie overfor andre Former, og vi fra mit Partis Side fuldt ud erkender Statshusmændenes Vanskeligheder, maa der vel være Mulighed for at finde en Form for Hjælp til disse uden at bryde de Principper i Jordlovgivningen, som vi er uenige om, uden at man i stærkere Grad end hidtil begunstiger Fæstebruget paa Bekostning af Ejendommen. Men hvis det er Regeringens Agt at benytte den vanskelige økonomiske Tid til at tvinge flere ind under Fæsteformen, selv om det sker paa maskeret Maade, da vil en Forhandling med os paa Forhaand være haabløs.

De Veje, man kunde vandre ved et Forsøg paa Løsning af Spørgsmaalet, og som antagelig er lige saa farbare som den foreslaaede, er for det første en midlertidig Rentelettelse. Efter min Opfattelse maa en saadan kædes sammen med en Ordning af eventuelle Restancer, for det er jo en Selvfølge, at der ved en eventuel Ordning med en Statshusmand, der er kørt fast, ogsaa maa træffes en Ordning af Restancespørgsmaalet. For det andet et midlertidigt Forpagtningsforhold som af Venstres Medlemmer i Kommissionen antydet og med Sikkerhed for, at man igen kan vende tilbage til Ejerforholdet. For det tredje en Gældsnedskrivning uden Ejerskifte. Men ingen af disse Veje har jo aabenbart tiltalt Regeringen til Trods for, at Landbokkommissionen har været inde paa Tanken, ja endog saa har afgivet Betænkning om dette

Spørgsmaal, og man har derfor valgt at gaa den fjerde Vej, som det fremgaar af Lovforslaget.

Som jeg allerede har udtalt, er jeg Tilhænger af Kapitelstakstsystemet og er derfor ikke fremmed for Tanken om noget i Retning af det foreslaaede, men Forudsætningen maa selvfølgelig være, at det samme System gennemføres for alle Skatter, Afgifter og Udgifter for det offentlige, for ellers vil det skabe en Skævhed, som kan gøre Skade i Stedet for at gøre Gavn. Naar man læser Trontalen igennem, ser man jo, at Regeringen nævner noget deri, der kunde tyde paa, at man havde Overvejelser i Gang i Retning af, at Ejendomsskatterne i højere Grad end hidtil afpasses efter de økonomiske Forhold, og jeg vil derfor gerne stille det Spørgsmaal — og jeg haaber, jeg faar et Svar herpaa — til den højtærede Regering, hvad det er for Forslag, man tænker paa. Det er jo muligt, at der i disse Forslag eller i det Forslag — jeg ved ikke, hvor mange der er — kan være indeholdt Ting, som kan danne Grundlaget for en Forhandling. Men hvis der ikke sker mere end Gennemførelsen af det forelagte Forslag, da vil det, hvis Krisen fortsætter, end ikke være tilstrækkeligt for Statshusmændene, for slet ikke at tale om andre Landmænd. Det, der maa danne Baggrund for Forslaget, hvis det virkelig skal have Betydning, maa være en Række Foranstaltninger, der tilsigter Rentabilitet for Erhvervslivet. Jeg tror, de fleste vil indrømme Rigtigheden af dette, og jeg vil derfor stille det Spørgsmaal: Hvilke Forslag kan man vente i den Retning fra Regeringens Side? Hvis Forslaget gennemføres, vil det, saa vidt jeg kan se, rent bortset fra, at det er en Særlovgivning, give Uensartethed overfor de Landmænd, der kunde tænke sig at gaa ind under Loven. De Landbrugere, der har Jord efter Loven af 4. Oktober 1919, betaler, som ogsaa den ærede Ordfører for Socialdemokratiet var inde paa, en Rente ydelse efter Grundværdien. Det er det System, man indtil nu fra Regeringspartiernes Side altid har besunget som et System, der gav lige god Mulighed for Rentabilitet i opadgaende og i nedadgaende Tider. Nu vil man formodentlig erkende, at dette ikke er rigtigt; men er det nu Meningen, at disse Brugere efter Forslaget skal have Lempelser baade ved Nedsættelse i Grundværdien og ved den konjunkturbestemte Rente? Hvis det er Meningen, da begunstiger man i endnu større Grad Fæstet paa Selvejets Bekostning, en Tendens, som Regeringspartierne er besjælede af, men som de ikke maa